

زیبایی شناسی اشعار جبران و سپهری

منوچهر دویران^۱

چکیده

چکیده با توجه به مشابهت های زندگی این دوشاعر که هر دو هنرمند و نقاش بودند و به عرفان و تصوف علاقه داشته و از تاثیرات این مقوله در زندگی و آثارشان بهره برده اند. اشتراکات زیادی که در آثارشان وجود دارد لذا بر آن شدیم تا شمه ای از مشترکات آثار این دوشاعر را باهم مقایسه کنیم. هر سروده یا نوشته ای که ارزش زیباشناختی داشته باشد به ناچار می بایست به ارایه ها و هنرهای معانی، بیان و بدیع آراسته باشد، سخنور توانا، هنرمندی است که زبان را چونان مایه آفرینش هنری به کار میگیرد و با واژگان، زیبایی می آفریند و به آنها جان می بخشد، واژگان در شعر به رنگها می مانند در نگاره، به سنگها در تندیس و به آواها در ساخته های موسیقی. جبران و سپهری، دوشاعر هنرمند که اشعار و نوشته هایشان دلنشین و سحر آمیز میباشد، در آثار خود از فنون بلاغت و صناعات ادبی بهره برده اند، از جمله فن آشنایی زدایی، یعنی کار برد واژه ها و جملات به صورت غیر قابل انتظار و برخلاف زبان کاربردی. مثلا سپهری میگوید: شب را نوشیده ام و بر این شاخه های شکسته میگیریم، نور را پیموده ام، دشت طلا را درنوشتیم. هر دوشاعر از انواع تشبیه و استعاره استفاده نموده اند، از جمله جبران برتری مردم را به گله هایی مانند میکند که صدای شبانان آنها را پیش میراند و با سپهری زندگی را به پریدن سار به سبب، حوض موسیقی و شستن ظرف تشبیه میکند. جبران و سپهری جهت زیبا جلوه دادن سخن خود از انواع استعاره بهره برده اند مثلا جبران میگوید: خلق الناس عبیدا للذی یابی الخضوع که استعاره تبعیه می باشد و یا به قول سپهری: مادرم آن پایین استکان ها را در خاطر می شست که خاطر شط استعاره از عمر و زندگی است. سپهری بابه کارگیری حسامیزی به یکی از شاخصه های سبکی می رسد و با توجه به اینکه هر دو شاعر نقاش بوده اند همین امر تمایل آنها را به تصویرگری بیشتر کرده است و به جای سخن گفتن نقاشی میکنند و به جای ارجاع و اشاره مستقیم، مجسم مینمایند و شعرشان آکنده از تصویرها و رنگها است که همه زمینهای طبیعت، دوستی، عشق و مرگ را شامل می شود.

واژه های کلیدی: کلیدواژه: زیبایی شناسی - اشعار - جبران و سپهری

مقدمه

در این مقال برآنیم که سروده های این دوشاعر از ابعاد عناصر زیبایی سخن و موسیقی شعر که موجب دلنشین شدن آثارشان و استقبال خوانندگان از آن میشود. مورد مطالعه و بررسی قرار گیرد.